

VZW Anti Broedfok Actie

Because our friends need us

Dossier Honden in België

**Voorstel tot een
Belgisch Honden Besluit**

september 2011

INHOUDSTAFEL

Deel 1: Achtergrond en schets van de probleemsituaties

Deel 2: Knelpunten in huidige wetgevingen honden in Vlaanderen

- Houden van honden door inrichtingen.
- Fokken van honden.
- Verhandelen van honden.

Deel 3: Voorstellen op Vlaams en Federaal niveau inzake dierenwelzijn

- Creatie van een nieuw Belgisch Honden Besluit – eerste aanzet

Deel I

Achtergrond en schets van de huidige probleemsituaties

Dit dossier heeft als doel een aantal huidige wantoestanden in het landschap van het fokken en verhandelen van honden aan te kaarten.

- Ouderdieren uit grootschalige fokkerijen

De laatste jaren zijn er steeds opnieuw situaties gekend waarbij hondenfokkerijen, die een officiële erkenning hebben van het Ministerie van Dierenwelzijn, in opspraak komen door de wantoestanden op het bedrijf. Honderden sterk verwaarloosde en mentaal mishandelde honden worden er weggehaald, bijvoorbeeld na stopzetting van het bedrijf, faillissement, ..., en verdeeld over plaatselijke asielen, die niet voorzien zijn op een dergelijke toestroom aan honden.

Wanneer deze honden geadopteerd worden door een medelijdende nieuwe eigenaar stapelen zich bij deze honden een veelvoud aan problemen op. Hieruit blijkt nog maar eens duidelijk dat de situatie waarin honden gehouden worden, niet alleen op fysiek vlak toereikend moet zijn, maar ook op mentaal/psychisch vlak voldoende aandacht moet krijgen.

De honden uit de fokkerijen vertonen gelijkaardige problematische gedragingen, waardoor ze inadequaat reageren in onze maatschappij én daarenboven problematisch gedrag meegeven aan de pups die ze op de wereld zetten. Diverse onderzoeken hebben immers al meermaals aangetoond dat de eerste 8 weken van een pup cruciaal zijn voor zijn adaptatie in de maatschappij en het voorkomen van problematisch gedrag. Een goed begeleide pup bij een gezonde moederhond – gezond op fysiek en psychisch vlak – kan dus heel wat problemen voorkomen, zoals mensgerichte agressie, verlatingsangst, excessief blaffen, ... wat eveneens een grote vermindering zou betekenen in afstand van de hond aan een asiel door het niet aankunnen van de hond.

Volwassen honden uit fokkerijen vertonen volgende gedragsproblemen¹:

- angst & paniek in nieuwe situaties
- angstagressie ten opzichte van mensen
- niet kunnen functioneren in verkeerssituaties
- moeilijk om kunnen gaan met mensen/kinderen
- onzindelijkheid in huis
- niet kunnen wandelen aan de lijn
- verlatingsangst met extreme vernielzucht
- dwangneurotisch gedrag door langdurige opsluiting in een te kleine ruimte
- stereotyperen door de chronische blootstelling aan stress-situaties

Daarnaast is er nog de reeks aan veelvoorkomende gezondheidsproblemen, die in dergelijke situaties op rekening van de asielen en soms de nieuwe eigenaars komen. Heel vaak gaat het om medische problemen van het geslachtsapparaat, door het krijgen van pups tijdens elke

---

¹ Steekproef en ondervraging van eigenaars met een ex-kweekteefje (120 personen)

loopsheid en het feit dat de moederhond niet voldoende tijd krijgt om fysiek en mentaal te recupereren na een nestje².

Bij de reuen komen daar nog eens prostaatproblemen, nier- en leverafwijkingen bij, dit door een tekort aan voeding en water. Reuen, meer dan teven, vertonen afwijkend gedrag – zoals stereotypieën en automutilatie, door het langdurig verblijf in een te kleine ruimte³.

- Pups uit puppyfarms/winkels

We willen het echter niet alleen hebben over het probleem van de ouderdieren, maar we willen ook duidelijk aantonen dat honden uit grootschalige fokkerijen en uit winkels een grotere aanleg tot de ontwikkeling van problematisch gedrag hebben.

Uitgebreid onderzoek door ethologen en kynologen heeft al heel duidelijk een correlatie kunnen leggen tussen probleemgedrag en de afkomst van de hond. De kans op ontwikkeling van probleemgedrag bij honden is immers gemiddeld 40% keer hoger bij een hond uit een asiel of uit een “pet shop / puppyfarm”⁴. Onder dit probleemgedrag wordt verstaan:

- dominante agressie naar mens en andere dieren
- sociale angsten (angst voor vreemde personen / angst voor kinderen / verlatingsangst-gerelateerd blaffen)
- abnormaal seksueel gedrag naar andere dieren en mensen

Naast de relatie tussen de afkomst van de pup (waar hij werd gefokt) toonden diverse studies aan dat de neonatale periode van een pup (van 0 tot 5 weken) cruciaal is voor de sociale ontwikkeling en de stressbestendigheid van pups en de latere volwassen hond. Wanneer een jonge pup meermaals per dag menselijke aanrakingen ervaart, in contact komt met geluiden uit onze maatschappij (verkeer, huishoudelijke geluiden, ...) en naast de moederhond en nestgenootjes ook contact heeft met meerdere mensen en kinderen en bij voorkeur andere diersoorten, groeit deze pup op tot een zelfzekere, stabiele en sociaal adequaat reagerende hond die gemakkelijk om kan met stress⁵.

Dit laat ons toe te concluderen dat een pup uit een rijke en sociale omgeving opgroeit tot een sociaalvaardige hond en veel minder kans heeft om later problematisch gedrag te vertonen, zoals hyperactiviteit, nervositeit en agressie⁶.

Daarenboven werd uit onderzoek aangetoond dat de invloed van het moederdier cruciaal is voor de pups. Wanneer 2 moederhonden onder dezelfde situaties hun pups krijgen en er wordt met beide pups dezelfde handelingen gedaan, zullen de pups van de sociale en vriendelijke moeder merkbaar stabiel en sociaal opgroeien dan wanneer de moederhond angstig is en onder stress staat⁷.

---

² Zie I. Ex-kweekteefjes hebben een sterk verhoogd risico op baarmoederontstekingen en mammatumoren.

³ Zie I. 22 weggehaalde ex-kweekreuen hadden diabetes insipidus en/of chronische nierinsufficiëntie (Barsois uit een kwekerij in Duitsland)

⁴ Gegevens beschikbaar in Jagoe, J-A, “Behaviour Problems in the Domestic Dog: a Retrospective and Prospective Study to Identify Factors Influencing their Development” University of Cambridge, 1994.

⁵ Fox, MW, “Socialization, Environmental factors and abnormal behavioral development in animals” Uit: Abnormal Behavior in Animals, Philadelphia Press, 1968

⁶ Levine S, “Maternal and environmental influences on the adrenocortical response to stress in weanlings”, Science Magazine, 1967

⁷ Trish King, “Parenting your Dog”, TFH Publications, 1994

Uit dit onderzoek blijkt dat de invloed van de stresshormonen doorgegeven wordt via de moedermelk, waardoor de pups van een angstige moederhond minder goed kunnen omgaan met stress en in normale situaties angstiger en zelfs agressiever reageren.

Heel wat pups in de winkels vandaag komen uit het buitenland. Vaak worden ze op de leeftijd van 7 weken al te koop aangeboden, wat betekent dat ze al erg vroeg (vaak rond de leeftijd van 5 à 6 weken) weggenomen werden bij de moederhond. In België moeten ze verplicht eerst in quarantaine ondergebracht worden, waarna ze – na een gezondheidsverklaring van de dierenarts – te koop mogen worden aangeboden.

Het te vroeg wegnemen van de moeder is onacceptabel: de pups missen essentiële beschermende antistoffen van de moederhond, waardoor ze nog minder aangepast zijn om de buitenomgeving en het transport naar België aan te kunnen. Daarnaast zorgt de stress van het transport ook voor immuun-repressie, met als gevolg dat de sterfte bij deze jonge honden erg hoog is. Niet alleen zijn ze vatbaar voor tal van besmettelijke ziektes waardoor ze zelf het slachtoffer worden, ze komen daarenboven ook in contact met andere honden, waardoor ze ziektes mee helpen verspreiden.

- Puppyfarms en petshops in het licht van dierenwelzijn

In het EU-project Welfare Quality is een Europees gedragen welzijnsmodel ontwikkeld, grotendeels op basis van dierenkenmerken (Keeling en Veissier, 2005). Dit welzijnsmodel borduurt voort op het vanuit praktische overwegingen veel gehanteerde 'vrijheden voor het dier' model (five freedoms).

- *vrij van dorst, honger en ondervoeding,*
- *vrij van fysiek en thermaal ongerief,*
- *vrij van pijn, verwonding en ziektes,*
- *vrij van angst en chronische stress*
- *vrij om natuurlijk gedrag te vertonen.*

De commissie Brambell (1965) legde de basis voor deze vijf vrijheden. Nadien heeft de Britse Farm Animal Welfare Council (FAWC) ze opgepakt en uitgewerkt tot de bekende lijst van vijf vrijheden (FAWC, 1993).

Het raamwerk van Welfare Quality gaat uit van vier klassen en in totaal twaalf welzijnscriteria.

1. Gedrag

- natuurlijk gedrag en gedragsproblemen
- sociaal gedrag
- algehele angst
- angst voor mensen

2. Gezondheid

- ziekte
- verwondingen en infecties
- ingrepen

3. Fysieke en fysiologische comfort

- rust- en ligcomfort
- bewegingsgemak
- thermocomfort

4. Voeding

- voeding (irt honger)
- vochtverstrekking (irt dorst)

Op basis van deze welzijnsdefinitie moten we steeds de criteria voorhouden waaraan fokkers en handelaars van dieren, met name huisdieren, moeten voldoen.

Kijken we in de praktijk naar de hondenfokkerijen, dan wordt het overduidelijk dat het welzijn van vooral de ouderdieren in het gedrang komt: de dieren beschikken vaak niet over de vrijheid om hun natuurlijke gedragingen te vertonen, hebben weinig tot geen mogelijkheid tot het verkennen van de omgeving en de poten te strekken in de buitenlucht, hebben bijzonder weinig contact met mens, verkeer en maatschappij in het algemeen. Dit wordt vooral bewezen wanneer een hondenfokkerij wordt stopgezet en de fokdieren in de asielen belanden. De fokdieren kunnen nauwelijks normaal functioneren, vertonen extreme angst naar mensen toe en hebben geen ervaring met alle “normale” items uit ons dagdagelijkse leven.

Ook heeft het gedrag van vooral het moederdier een bijzonder grote impact op de jongen. Hun sociaal leven wordt vooral door het sociale gedrag van de moeder bepaald. Een angstige moeder zal een veel grotere waarschijnlijkheid angstige en angstig-agressieve jongen geven, jongen die verder opgroeien in huisgezinnen, bij kinderen die nog steeds te vaak het slachtoffer worden van een hondenbeet. Immers, meer dan de helft van de geregistreerde hondenbeten bij kinderen wordt veroorzaakt door de eigen hond in vertrouwde omgeving.⁸ Deels wordt dit veroorzaakt door een ondeskundige begeleiding van de hond, maar vooral ook door een verkeerde start die de pup meegekregen heeft. Pups die gedurende de eerste 6 weken van hun leven opgroeien tussen mensen en joelende kinderen hebben immers een veel grotere stressbestendigheid dan de pups die opgroeien bij een angstige moeder in een afgesloten ruimte, zoals we al eerder aantoonde.

Dit zijn enkele honden die uit een Belgische, erkende fokkerij komen:

Een border collie – fokteefje

Een Shih-Tsu - fokteefje

Wanneer we enkel nog maar kijken naar de fysieke toestand waarin deze dieren verkeren, kunnen we duidelijk stellen dat welzijn voor deze dieren ernstig met de voeten getreden wordt. De honden zijn sterk verwaarloosd, hebben zo goed als geen vacht, zijn vaak erg mager met vaak ernstige wormbesmettingen en worden niet gehouden naar de normen van dierenwelzijn.

Toch komen deze dieren uit erkende fokkerijen, krijgen ze 2 keer per jaar een nestje (dus worden ze elke loosheid gedekt), en worden de pups van deze fysiek en mentaal ongezonde

---

⁸ Rapport ‘Hondenbeten in perspectief’, Commissie van Sluijs (NL), 2008.

en verwaarloosde honden verkocht aan onwetende kopers, die de moederhond niet te zien krijgen.

- Asielpopulatie

Jaarlijks worden duizenden honden afgestaan aan een asiel of op straat aan hun lot overgelaten. Meer dan 70% van deze honden heeft geen stamboom én is terug te herleiden tot een winkel, een grootschalige fokker (die uiteraard de pups niet terugneemt, wanneer de eigenaar wegens omstandigheden niet langer voor de hond kan zorgen) of heeft een buitenlandse oorsprong (importpupje dat hier verkocht werd)⁹.

Winkels en grootschalige fokkers met veel rassen willen inspringen op de wens van mensen om vandaag liever dan morgen een pup in huis te halen. Kopers zijn zich vaak niet bewust van hun raskeuze en laten zich leiden door het uiterlijk van een pup of doordat iemand uit hun omgeving een dergelijk ras heeft. Maar de typische raskenmerken worden over het hoofd gezien, waardoor een bepaald ras vaak andere behoeften kan hebben dan wat het gezin voor ogen heeft wanneer ze een pup aanschaffen.

Naast de verkeerde raskeuze – met een vroege afstand van de hond aan een asiel – speelt ook de onervarenheid van een pupkoper als opvoeder een rol. Een hond wordt immers niet opgevoed geboren. Nochtans laten tal van hondenwinkels dit wel uitschijnen op hun websites en in de advertenties.

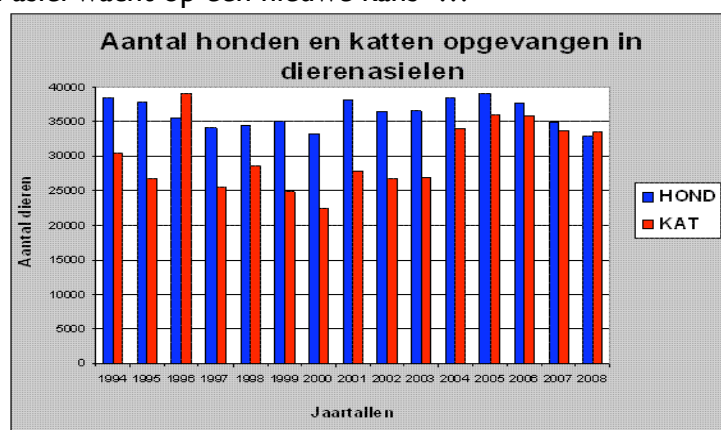
Citaat:

Beagle puppies zijn speels en vrolijk, aanhankelijk, rustig (ook als volwassen hond uiteraard). Een "alle terreinen" hondje; je kan hem in huis houden, buiten trainen, spelen, of jagen. Zeer lief voor kinderen.

De Beagle komt gemakkelijk overeen met kinderen, andere honden of andere huisdieren.

Gezien de Beagle van nature uit een jachthond is, is het wel een hond dat ietwat beweging vraagt. En goed omheinde tuin waar hij in kan ravotten of regelmatige wandelingen zijn voor hem voldoende¹⁰.

Dit alles stimuleert mensen om een hond aan te kopen zonder deze keuze doordacht te maken. Met als resultaat een mismatch tussen eigenaars en hond, grote frustratie bij beide partijen en 7 kansen op 10 dat de impulsaankoop en de o zo schattige puppy op de leeftijd van 1,5 jaar in een asiel wacht op een nieuwe kans¹¹...

⁹ Cijfers uit onderzoek naar de asielpopulatie in Australië, waar een duidelijke correlatie werd aangetoond tussen een hoge asielpopulatie en de aanwezigheid van puppyfarms (Tim Vasudeva, Queensland Animal Welfare League, jan. 2011). Deze cijfers zijn door te trekken naar alle landen waar ook puppyfarms actief zijn, itt landen waar geen puppyfarms zijn en de asielpopulatie merkkelijk lager ligt (bv. Groot-Brittanië).

¹⁰ Citaat van de website van dierenwinkel Houssin

¹¹ Zie voetnoot 9

- Conclusie

Met deze elementen als achtergrond wil de vzw Anti Broodfok Actie de overheden aansporen om probleemgedrag bij honden bij de basis al te helpen aanpakken en in te staan voor een beter gereguleerd beleid inzake het fokken en verhandelen van honden. Wanneer de ouderdieren gezond zijn en gedragsmatig zijn aangepast aan onze maatschappij, wanneer de pups ter wereld komen in een stimulerende omgeving met weinig stress voor de moederhond en dagelijks positief contact met mensen (volwassenen en kinderen) zal problematisch gedrag bij honden in de maatschappij al drastisch afnemen. Vooral wat agressie en sociaalvaardig gedrag bij dieren betreft.

Een betere regulering van het fokken en verhandelen van pups en kittens zal dus indirect ook leiden tot een lagere asielpopulatie en een lagere maatschappelijke kost voor het opvangen van niet langer gewenste honden die door problematisch gedrag niet normaal kunnen functioneren in een gezin.

Tenslotte blijft een hond een gezinsdier en nemen veel gezinnen een huishond op in het gezin als gezelschap. Maar wanneer dit gezelschapsdier problematisch gedrag blijkt te vertonen wordt het dier juist een belasting voor de maatschappij en draagt het bij tot een vergroting van de onderlinge onverdraagzaamheid. Elke hond moet sociaalvaardig gedrag vertonen. Een niet sociaalvaardige hond moet, net als een niet gezonde hond, uitgesloten worden voor de fok en daarnaast moet het fokken en verhandelen van jonge dieren beter gereguleerd worden. Op die manier draagt onze maatschappij mee haar steentje bij tot verdraagzaamheid en het verminderen van incidenten met huisdieren (in het bijzonder honden).

Uit het Symposium “De problematiek van agressieve honden : een multifactoriële benadering” uit 2000 (op initiatief van het kabinet van de minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu) blijkt immers dat agressie bij honden naar mensen niet zozeer gelinkt is aan een ras maar wel aan de socialisatie van de hond als pup, de achtergrond van de pup en de opvoeding die de jong volwassen hond krijgt bij fokker en nieuwe eigenaar.

Een strenger fok- en verkoopbeleid van honden draagt dus op langere termijn bij aan:

- meer sociale honden
- minder incidenten met hondenbeten
- een lagere asielhonden populatie
- tevreden hondeneigenaars
- een meer verdraagzame maatschappij

Deel 2

Praktijksituatie honden in Vlaanderen

Hondenfokkerijen en –winkels moeten net als dierenasielen en dierenpensions voldoen aan een aantal minimale voorwaarden volgens de Belgische wetgeving (Koninklijk Besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake het verhandelen van dieren – laatste wijziging KB van 15 november 2010).

Houden van honden

Wanneer we die minimale voorwaarden opsommen voor wat betreft het houden van dieren komen we kort samengevat tot de volgende lijst:

1. De dieren mogen niet in een monotone omgeving verblijven. (KB 15/11/10 – hfdstk 3, art. 4)
2. Elk dier moet zicht naar buiten hebben en er moet inval van daglicht zijn. (KB 15/11/10 – hfdstk 3, art. 7, par. 3)
3. Elk dier moet beschikken over vers water. (KB 15/11/10 – hfdstk 3, art. 5, par. 2)
4. Dieren mogen permanent binnen of buiten gehouden worden, maar het natuurlijke dag- nacht ritme moet gerespecteerd worden (KB 15/11/10 – hfdstk. 3, art. 5, par. 3 & art 7, par. 6 & par. 7)
5. De inrichting moet beschikken over een brandalarmsysteem (KB 15/11/10 – hfdstk 3, art. 4, par. 5)
6. Er moet een apart voederlokaal aanwezig zijn (KB 15/11/10 – hfdstk. 3, art. 4, par. 3)
7. De beschikbare hokken moeten voldoende groot zijn volgens de schofthoogte van de aanwezige dieren. (KB 15/11/10 – hfdstk 3, art. 7, par. 1)
8. Er moet een quarantaineruimte aanwezig zijn, die gescheiden is van de overige dierenverblijven (KB 15/11/10 – hfdstk 3, art. 7, par. 9)
9. De inrichting moet beschikken over bekwaam personeel (KB 15/11/10 – hfdstk 3, art. 5, par. 1)
10. Minstens 2 maal per dag moeten alle aanwezige dieren gecontroleerd worden op gezondheid en gedragsstoornissen (KB 15/11/10 – hfdstk 3, art. 5, par. 4)
11. De dieren moeten beschermd worden tegen ziektes en parasieten (vaccinatiebeleid) (KB 15/11/10 – hfdstk 3, art. 5, par. 5)
12. Er moet een contract met een dierenarts worden afgesloten, deze dierenarts komt maandelijks langs en houdt een logboek bij van de gedane controles. (KB 15/11/10 – hfdstk 3, art. 6)

Opmerkingen:

1. Er wordt echter geen invulling geven wat niet-monotone omgeving inhoudt, dus elke fokker/handelaar/asiel/pension mag dit naar eigen

- goeddunken invullen, al dan niet gecontroleerd door de controle dierenarts
2. Aan deze voorwaarde wordt echter al in 1/3de van de bezochte inrichtingen (fokkerijen, pensions, asielen), niet voldaan. Heel vaak is er natuurlijk lichtinval via een lichtkoepel in het dak of een rooster bovenaan de muur, maar is er geen zicht voor de dieren naar buiten. Deze voorwaarde zou in de controles strikter moeten worden opgevolgd.
  - 3.
  4. In menig hondenfokkerijen hebben de dieren geen enkele mogelijkheid om naar buiten te gaan, terwijl het vertonen van exploratief gedrag en de mogelijkheid tot beweging voor een gezond dier – gezond in lichaam en geest – cruciaal is¹². Het moet worden verplicht dat alle honden zowel beschikken over een binnenhok mét buitenren, zodat ze zelf naar buiten kunnen, vrij kunnen bewegen en beschutting kunnen zoeken van verschillende weersomstandigheden. Het permanent binnenhouden of buiten houden van dieren voor de fok of voor verkoop moet verboden worden, elk dier moet beschikken over vrije in- en uitloop.
  - 5.
  - 6.
  - 7.
  - 8.
  9. Wat wordt verstaan onder bekwaam personeel? Volgens de wetgeving mag de Minister voorwaarden naar opleiding en ervaring opleggen, maar momenteel gebeurt dit niet. Wanneer we verwijzen naar punt 10 in de voorwaarden (controle op gezondheid en eventuele gedragsafwijkingen) moet het personeel minimaal onderlegd zijn om gezondheidsproblemen vroegtijdig te detecteren en gedragsafwijkingen, voornamelijk gedragsafwijkingen veroorzaakt door chronische stress, te signaleren en aan te pakken. Een veelvoud aan honden uit hondenfokkerijen vertoont stereotypieën (voornamelijk staartjagen en rondjes lopen in steeds dezelfde patronen), automutilatief gedrag, hyporeactiviteit, ... en dit wordt niet erkend door de inrichting. Dergelijke dieren moeten uitgesloten worden voor de fok want ze leggen een negatieve belasting op de ontwikkeling van de pups en het ouderdier zelf is mentaal niet gezond. Wanneer meerdere dieren dergelijke probleemgedragingen vertonen, moet de inrichting zijn beleid herbekijken en ervoor zorgen dat de dieren aangepaste lichaamsbeweging, spel en sociaal contact krijgen alvorens de inrichting opnieuw mag fokken.
  10. Zie opmerkingen bij punt 9.
  - 11.
  12. Hier geven wij er de voorkeur aan om een contract af te laten sluiten met een dierenarts, opgelegd door FOD Dierenwelzijn.
Het voorstel is om een Comité van Toezicht op Inrichtingen voor Huisdieren op te richten, dat bestaat uit dierenartsen en kynologische gedragstherapeuten. Elke inrichting (fokkerijen, handelszaken, asiels, pensions) krijgt maandelijks een bezoek door een dierenarts én een gedragstherapeut uit dit Comité, dit hoeft niet noodzakelijk maandelijks dezelfde dierenarts of gedragstherapeut te zijn. Deze beide personen controleren de inrichting op alle wettelijke voorwaarden,

---

¹² Volgens de Europees geaccepteerde definitie op dierenwelzijn van Brambell, 1974.

maken het verslag op in drievoud (ipv tweevoud), waarbij er een exemplaar voorbehouden is voor de eigenaar, een exemplaar voor de controleur en een exemplaar wordt opgestuurd naar FOD Dierenwelzijn. Wanneer er aanbevelingen zijn of opmerkingen door de controlerende dierenarts of gedragstherapeut, kan dit aanleiding zijn voor FOD Dierenwelzijn om zelf een bijkomend controlebezoek aan de inrichting te verrichten.

Fokken met honden

Wanneer we de minimale voorwaarden opsommen voor wat betreft het fokken met dieren komen we kort samengevat tot de volgende lijst:

1. Van elk nestje wordt een steekkaart met de gegevens van alle pups bijgehouden (KB 15/11/10 – hfdstk. 3, art. 18)
2. Vrouwelijke dieren mogen maximaal 2 keer per jaar werpen (KB 15/11/10 – hfdstk. 3, art. 19 par. 1)
3. Fokken met dieren met erfelijke afwijkingen, vastgesteld door de Minister, is verboden (KB 15/11/10 – hfdstk. 3, art. 19, par. 2)
4. Er is bekwaam personeel aanwezig voor de verzorging en socialisatie van de dieren (KB 15/11/10 – hfdstk. 3, art. 19/1)

Opmerkingen:

- 1.
2. Dit is een ongehoorde maatregel: een teefje kan maximaal 2 keer per jaar loops zijn, indien er meerdere loopsheden per jaar zijn, dan is er een verhoogde kans op een medische afwijking, waar een dierenarts de nodige aandacht moet aan schenken vooraleer beslist kan worden of dit dier gezond is voor de fok.
Deze voorwaarde moet aangepast worden in het belang van het moederdier zelf. Wanneer een teefje elke loopsheid een nestje heeft, kan het lichaam niet voldoende recupereren en wordt het teefje elk nestje zwakker en minder in staat de pups groot te brengen/op te voeden. Want de belangrijkste opvoeding komt immers van de moederhond zelf, mensen kunnen dit nooit imiteren.
Voorstel: *een vrouwelijk dier mag maximaal 1 nestje hebben per jaar, er moet verplicht minimaal 1 loopsheid tussen het ene en het opvolgende nestje liggen.*
Een vrouwelijk dier mag in haar leven maximaal 5 nestjes ter wereld brengen en moet minimaal 2 jaar oud zijn bij het ter wereld brengen van het eerste nestje.
Elke loopsheid van een vrouwelijk dier moet worden geregistreerd en bijgehouden.
3. Ook met deze maatregel zijn we het niet eens: *elk dier, mannelijk en vrouwelijk, dat ingezet wordt in de fok moet voor elk nestje (voor elke dekking) een gezondheidsattest krijgen van een dierenarts uit het Comité voor Toezicht op Inrichtingen voor Huisdieren én van een gedragstherapeut uit datzelfde comité. Pas wanneer de ouderdieren beiden geschikt zijn op fysiek en psychisch vlak mag er met de dieren gefokt worden. Dit attest is slechts geldig voor 1 jaar, dus moet voor elk dier jaarlijks hernieuwd worden als het dier wordt ingezet voor de fok.*
Het gezondheidsattest handelt over de algemene gezondheidstoestand van het ouderdier en sluit mogelijke erfelijke afwijkingen (lijst op te stellen per ras) uit.

De gedragsanalyse handelt over sociaal gedrag van het ouderdier ten aanzien van mensen en soortgenoten en gaat na of er stereotypieën of andere gedragingen door chronische stress op te merken zijn.

Deze maatregel geldt voor alle dieren die ingezet worden voor de fok, ook wanneer dit gebeurt door hobbykwekers of particuliere fokkers onder of los van Sint-Hubertus.

Voor buitenlandse dieren (dekreuen) is een gezondheidsattest en karaktertest uit het land van herkomst evenwaardig en eveneens noodzakelijk. Een kopie van elke test moet bijgehouden worden en kunnen voorgelegd worden tijdens een controle, dit tot 5 jaar na de dekking.

Bovendien moet voor elk dier het registratienummer van beide ouderdieren vermeld worden op de verkoopspapieren en bijgehouden worden in een register, zodat de ouderdieren traceerbaar zijn en inteelt vermeden kan worden.

4. Opnieuw dezelfde opmerking als eerder geformuleerd. Bekwaam personeel is noodzakelijk, en er moeten dus dringend voorwaarden naar opleiding en permanente bijscholing opgelegd worden voor mensen die professioneel met dieren werken, zeker wanneer het inrichtingen betreft waar jonge dieren gefokt worden. Socialisatie is immers cruciaal en het houden van de dieren in een stimulerende, huislijk ingerichte omgeving is dan ook een must!

Verhandelen van honden

Wanneer we de minimale voorwaarden opsommen voor wat betreft het verhandelen van dieren komen we kort samengevat tot de volgende lijst:

1. Een kweker mag dieren verhandelen van andere nesten dan de eigen gefokte dieren, indien hij beschikt over een quarantaine lokaal en zelf minimaal 10 nesten per jaar fokt. (KB 15/11110 – hfdstk. 3, art. 19/2)
2. De te verhandelen dieren mogen verhandeld worden als de contractdierenarts het dier gezond verklaart (KB 15/11110 – hfdstk. 3, art. 19/4, par. 3)
3. Een handelaar mag dieren verhandelen uit erkende kwekerijen, particulieren nesten of uit het buitenland indien dit land vermeld staat op een lijst van de Minister. Staat het land er niet op, dan mag de handelaar toestemming vragen. (KB 15/11110 – hfdstk. 3, art. 19/5)
4. De handelaar voorziet in bekwaam personeel voor de verzorging en de socialisatie van de dieren. (KB 15/11110 – hfdstk. 3, art. 19/6)
5. De dieren moeten gezond zijn, correct gespeend en minimaal 7 weken oud bij verhandeling (KB 15/11110 – hfdstk. 4, art. 28)
6. Alle dieren moeten geïdentificeerd worden voor verkoop (KB 15/11110 – hfdstk. 4, art. 28)
7. Voor de verkoop van honden biedt de verkoper een gezondheidsgarantie en voorziet hij in de nodige correcte adviezen over raskeuze en opvoeding van de hond. (KB 15/11110 – hfdstk. 4, art. 30)

Opmerkingen:

1. Een fokkerij mag dieren verkopen uit de eigen fokkerij, waarbij voldaan is aan alle genoemde voorwaarden uit de deel Fokken met honden (zie boven).

Fokkers mogen als tussenpersoon optreden voor het verhandelen van gezonde, correct gespeende en voldoende oude dieren (pups en kittens moeten minimaal 7 weken bij de moeder en nestgenootjes verblijven, ze mogen onder geen enkele voorwaarde vroeger bij de moeder weggenomen worden – tenzij in geval van overlijden van de moederhond. In dat geval worden de pups ondergebracht bij een pleegmoederhond die maximaal 8 pups (eigen + pleegpups) heeft en sociaal gedrag vertoont.)

De fokkers staan in voor een adequate huisvesting van de te verhandelen dieren, waarbij aandacht geschonken wordt aan de emotionele, mentale en fysieke ontwikkeling van de pups. Per 7 pups moet er een volwassen, sociaal dier aanwezig zijn. De pups worden per maximaal 7 in groep gehuisvest, met de aanwezigheid van minimaal 1 volwassen dier (ouder dan 18 maand). De inrichting is voldoende groot, biedt een verrijkte omgeving aan (speelgoed, activiteiten, verschillende ondergronden, ...) en biedt de honden de permanente mogelijkheid om binnen en buiten te vertoeven. 's Nachts verblijven alle honden binnen in een veilige, indien gewenst verwarmde, omgeving.

Elke fokker zorgt voor personeel dat dagelijks instaat voor de verzorging en de socialisatie van de pups. Elke pup komt dagelijks in contact met meer dan 3 verschillende mensen en komt minimaal 1 uur per dag in contact met huiselijke geluiden en verkeerselementen en dit tot aan de datum van verhandeling.

2.

3. Enkel fokkers mogen honden verkopen. Een handelaar die enkel en alleen pups verkoopt, moet verboden worden.

Daarenboven moet er een strikte controle uitgevoerd worden op dieren die uit het buitenland komen om hier verhandeld te worden. Pups mogen pas ingevoerd worden met een geldig gezondheidsattest én enkel uit landen die zelf een strenge naleving van de wet op dierenwelzijn in eigen land erop nahouden. Een kwekerij in het buitenland die niet voldoet aan de minimale voorwaarden die door België worden opgelegd met het nieuwe hondenbesluit mag niet verkopen aan een Belgische handelaar/fokker. Buitenlandse honden die in België verkocht worden moeten gefokt worden en gehouden worden volgens dezelfde strikte voorwaarden die ook in ons land heersen, dit om de gezondheid op mentaal en fysiek vlak van elke pup te garanderen.

4. Zelfde opmerkingen als in de vorige twee paragrafen

5.

6.

7. *De adviezen naar raskeuze en opvoeding worden op papier gezet en goedgekeurd door het onafhankelijke Comité voor Toezicht op Inrichtingen voor Huisdieren. Elke handelaar en elke kweker zorgt voor een correcte rasbeschrijving met zowel de positieve als de negatieve kanten van elk ras dat hij verhandelt/kweekt. Hij is verplicht deze informatie mee te geven wanneer geïnteresseerde kopers zich aanmelden voor een bepaald ras.*

Daarnaast geeft elke handelaar/kweker een gids mee over de opvoeding van een pup, waar de belangrijkste richtlijnen voor de socialisatie in vermeld staan, het belang van het aanleren van de basiscommando's op een positieve manier en de aversie van het gebruik van strafmaatregelen voor de opvoeding van een pup.

Deel 3

Voorstellen op Vlaams en Federaal niveau inzake dierenwelzijn

Creatie van een Belgisch Honden Besluit

Als aanvulling bij het KB van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake het verhandelen van dieren – laatste wijziging KB van 15 november 2010, stellen we voor een Belgisch Honden Besluit op te maken, speciaal gericht op het verantwoord houden, fokken en verhandelen van honden in onze maatschappij.

Wanneer België hierin het voortouw neemt, speelt ons land een voortrekkersrol inzake de concrete implementatie van dierenwelzijn bij het fokken en verhandelen van huisdieren, waarbij niet alleen de fysieke gezondheid belangrijk is, maar ook evenveel aandacht geschonken wordt aan de emotionele en mentale ontwikkeling van elk dier vanaf de geboorte, met bijzondere aandacht voor de dieren die worden gebruikt voor het fokken.

Onze aanbevelingen en minimale voorwaarden in het Belgisch Honden Besluit:

- Oprichting van een **Comité voor Toezicht op Inrichtingen voor Huisdieren**. Dit comité – onder de vorm van vzw – wordt door FOD Dierenwelzijn belast met de opdracht toezicht te houden op de naleving van het KB van 27 april 2007 met wijziging op 15 november 2010 en op de naleving van het nieuw te schrijven Honden Besluit. Het comité bestaat uit dierenartsen en kynologisch gedragstherapeuten en voert een onafhankelijke koers. Naast het houden van toezicht op alle inrichtingen voor het houden, fokken en verhandelen van honden staat het comité ook in voor het informeren van particulieren rond het verantwoord houden van huisdieren.
- In plaats van het aanduiden van een **controledierenarts** naar keuze wordt elke inrichting onderworpen aan het op te richten Comité. Elke inrichting krijgt trimesterieel of maandelijks een bezoek van een controlerende dierenarts én een controlerende gedragstherapeut. De rekening voor de controles vallen ten laste van de inrichting, zoals nu ook gebeurt. Daarnaast blijft elke inrichting wel een contract afsluiten met een dierenarts naar keuze voor de (dringende) medische verzorging van de dieren in de inrichting. Dit contract mag onder geen beding betekenen dat de dierenarts verzaakt aan de deontologische code, de Code der Plichtenleer, waaraan elke dierenarts zich te houden heeft.
- Er moeten minimale criteria opgenomen worden waaraan het **personeel** van de inrichtingen moet voldoen. Daarnaast worden opleidingen aangeboden door erkende instanties, die voldoende inzicht geven in het natuurlijke gedrag van een diersoort (per specialisatie), een basiskennis inzake medische aangelegenheden, het herkennen en aanpakken van gedragsmatige problemen vooral bij dieren in inrichtingen (probleemgedrag veroorzaakt door chronische stress), ...

- **Fokken** met dieren mag enkel met dieren die voldoende oud zijn (minimaal 2 jaar oud), die een geldig gezondheidsattest hebben en een geldig positieve gedragsevaluatie. Elk attest en evaluatie is maximaal 1 jaar geldig en moet vernieuwd worden indien het dier opnieuw ingezet wordt voor de fok.
Een vrouwelijk dier mag maximaal 5 nestjes hebben in haar leven, er moet minimaal 1 loopsheid tussen het ene en het volgende nest zitten en ze moet minimaal 2 jaar oud zijn bij de eerste dekking.
- De **socialisatie** van de jonge dieren krijgt alle nodige aandacht: de pups groeien op in een huiselijk ingerichte omgeving, hebben veelvuldig en dagelijks contact met mensen, huiselijke geluiden en verkeerssituaties. Dit alles onder een professionele begeleiding.
- **Verhandelen van dieren** mag enkel van dieren, volgens de voorwaarden zoals hierboven beschreven. Alle dieren blijven bij de moeder tot de leeftijd van minimaal 7 weken oud, tenzij bij overlijden van de moeder. Elk dier moet geïdentificeerd worden voor verkoop en beschikken over een gezondheidsattest.
Wanneer een dier verkocht wordt, moeten de registratiegegevens van beide ouderdieren duidelijk op de verkoopsovereenkomst vermeld worden.
De fokker/verkoper geeft correcte, schriftelijke informatie met betrekking tot raskeuze en de opvoeding van de aangekochte hond.
- Alle dieren in fokkerijen en handelszaken moeten beschikken over een **vrije in – en uitloop** en hebben voldoende sociaal contact met mensen en huiselijke geluiden, dit geldt zowel voor volwassen dieren als voor jonge dieren.

We willen benadrukken dat het niet onze bedoeling is aan broodroof te doen, maar enkel het verantwoord houden en fokken van huisdieren na te streven. Op die manier willen we impulsaankopen vermijden en de weg opleggen naar een drastische vermindering van problematisch gedrag van huisdieren en het verminderen van de overpopulatie in de asielen.

We hopen dat dit voorstel kan rekenen op uw medewerking. Het is eveneens onze doelstelling samen te werken met fokkers en handelaars om het nieuwe Honden Besluit tot een haalbare kaart te maken voor alle partijen, waarbij vooral het welzijn van de dieren zelf centraal staat. Aangezien het gaat om huisdieren, dieren die een belangrijke impact hebben op onze maatschappij, vinden wij het uitermate belangrijk dat de start van elk nieuw leven bij de huisdieren onder de best mogelijke omstandigheden plaats vindt, en zo het jonge dier de kans geeft zich optimaal te ontwikkelen tot een sociaal, stabiel en evenwichtig dier.

Met dit in ons achterhoofd willen we dit voorstel zo breed mogelijk verspreiden en kracht bij zetten door een draagvlak te creëren bij de brede publieke opinie en mee te laten dragen door professionelen die werken met huisdieren, zoals dierenartsen, gedragstherapeuten en dierenasielen, maar ook hobbyfokkers en bonafide kwekers.